

Sygn. akt **III AUa 2206/15**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Goss-Kokot

Sędziowie: SSA Ewa Cyran (spr.)

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Perkowicz

po rozpoznaniu w dniu 18 sierpnia 2016 r. w Poznaniu

sprawy **B. H. i L. K. prowadzących (...) s.c.**

w Z.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

przy udziale zainteresowanej A. K.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek apelacji B. H. i L. K. prowadzących (...) s.c. w Z. i zainteresowanej A. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 23 kwietnia 2015 r. sygn. akt IV U 1996/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I oraz poprzedzającą go decyzję i stwierdza, że A. K. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu wykonywanej pracy w (...) s.c. w Z. w ramach umowy o świadczenie usług od 1 sierpnia 2013r.;
2. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II i zasądza od pozwanego na rzecz odwołujących B. H. i L. K. kwotę 60 zł solidarnie tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
3. zasądza od pozwanego na rzecz odwołujących B. H. i L. K. solidarnie kwotę 150 zł tytułem kosztów procesu w instancji odwoławczej;
4. zasądza od pozwanego na rzecz zainteresowanej A. K. kwotę 30 zł tytułem kosztów procesu w instancji odwoławczej.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Ewa Cyran
-------------------------------------	-----------------------	---------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24.09.2014r. nr (...) znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 w związku z art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a i c oraz art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust 1, art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2013r., poz. 1442 ze zm.) oraz art. 81 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008r., Nr 164, poz. 1027 ze zm.) stwierdził, że A. K. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, z tytułu wykonywanej pracy w (...) s.c. ul. (...) (...), w ramach umowy o świadczenie usług, za okres od 01.08.2013r. do nadal z podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za okresy i w kwotach szczegółowo wymienionych w zaskarżonej decyzji.

Odwołanie od tej decyzji złożył płatnik składek (...) s.c. B. H., L. K. z siedzibą w Z. wnosząc o jej zmianę i uznanie, że A. K. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu z tytułu wykonywanej pracy dla odwołującego w ramach umowy z dnia 01.08.2013r. za okres od 01.08.2013r. do nadal. W uzasadnieniu podał, że A. K. prowadzi działalność gospodarczą w ramach wykonywania przez nią wolnego zawodu lekarza weterynarii, przy czym wolny zawód charakteryzuje się m.in. osobistym udziałem przy wykonywaniu czynności zawodowych. W okresie, gdy A. K. nie wykonywała na rzecz płatnika składek zleceń, nie należało jej się z tego tytułu wynagrodzenie lub było one niższe. W sytuacji braku zleceń A. K. pozostawała bez źródła przychodu, a mimo wszystko ponosiła koszty prowadzenia działalności gospodarczej.

Wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2015r. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygnaturze akt IV U 1996/14 oddalił odwołanie (punkt I), zasądził od odwołującego (...) s.c. w Z. – B. H. i L. K. solidarnie na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Zainteresowana A. K. od dnia 29.03.2011r. posiada prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii i jest wpisana do rejestru lekarzy weterynarii posiadających prawo wykonywania zawodu prowadzonego przez radę (...) Izby (...)w Z..

W okresie od 01.04.2011r. do 31.07.2013r. zainteresowana była zatrudniona na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) s.c. B. H., L. K. z siedzibą w Z., w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku lekarz weterynarii.

W ramach zatrudnienia zainteresowana brała udział w zabiegach operacyjnych, przyjmowała pacjentów, wykonywała wszystkie czynności, które były do wykonania w gabinecie, za wyjątkiem prowadzenia laboratorium, gdzie były zatrudnione inne osoby.

Z dniem 31.07.2013r., na prośbę zainteresowanej, umowa o pracę została rozwiązana. Zainteresowana postanowiła od dnia 01.08.2013r. zarejestrować własną działalność gospodarczą w zakresie usług weterynaryjnych. Odwołująca była wówczas w ciąży.

Wiedząc, że będzie miała małe dziecko, zainteresowana chciała mieć nienormowany czas pracy. Z racji 4-letniego doświadczenia, chciała też móc pewne rzeczy wykonywać samodzielnie.

Od dnia 01.08.2013r. zainteresowana zgłosiła do ewidencji działalności gospodarczej prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej pod nazwą (...) A. K. z siedzibą w Z., przedmiotem której jest działalność weterynaryjna.

Od dnia 01.08.2013r. zainteresowana zgłosiła się do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

W dniu 01.08.2013r. zainteresowana A. K. zawarła z płatnikiem składek (...) s.c. B. H., L. K. z siedzibą w Z. umowę kontraktową na udzielenie świadczeń z zakresu usług weterynaryjnych.

W ramach umowy płatnik składek zlecił zainteresowanej wykonywanie usług i świadczeń weterynaryjnych na zasadach usługi cywilnoprawnej, a zainteresowana podjęła się wykonania usług i świadczeń w lecznicy weterynaryjnej.

Zgodnie z § 2 umowy, zleceniobiorca – lekarz pełni obowiązki na podstawie umowy zgodnie z harmonogramem zatwierdzonym przez zleceniodawcę. Do ogólnych obowiązków zleceniobiorcy należy: udzielanie usług weterynaryjnych w (...) s.c. zgodnie z kontraktem, sprawdzanie sprawności sprzętu medycznego, współpraca z pracownikami (...)w celu realizacji zadań przewidzianych umową.

Pracą pod względem merytorycznym i organizacyjnym kierują (...) s.c. Zasady współpracy w zakresie świadczonych usług z innymi pracownikami zleceniodawcy strony poddają Regulaminowi Organizacyjnemu i Regulaminowi Pracy (...) s.c. (§ 3).

Zgodnie z § 4 umowy, zleceniobiorca ponosi odpowiedzialność wobec osób trzecich za szkodę wyrządzoną przy udzielaniu świadczeń weterynaryjnych określonych w umowie, o ile powstaną z jego winy, a w szczególności za zaniechanie lub błąd w sztuce lekarskiej i zobowiązany jest do ubezpieczenia się od odpowiedzialności cywilnej w zakresie udzielonego mu zamówienia. Zleceniobiorca wykonuje swoje usługi w (...) s.c. ul. (...)/a w Z.. Zleceniobiorca korzysta nieodpłatnie ze sprzętu zleceniodawcy (§ 6). Z tytułu udzielania świadczeń określonych umową zleceniobiorca będzie wystawiał po przepracowanym miesiącu rachunek zgodnie ze zleceniem (§ 8).

W ramach zawartego kontraktu, zainteresowana w większości wykonywała czynności takie same i na takich samych zasadach jak dotychczas, głównie zajmowała się opieką weterynaryjną w schronisku dla zwierząt, którym opiekuje się (...), a nadto przyjmowała w gabinecie.

Była też jak dotychczas ordynatorem prowadzonego przez płatnika szpitala i sprawowała nad nim nadzór.

Na podstawie umowy o pracę pracowała od godziny 8.00 do 16.00 lub od 12.00 do 20.00, a na kontrakcie przyjeżdżała do pracy na godzinę, na którą chciała, albo nie przyjeżdżała wcale, jednakże musiała respektować obowiązującą w (...) stałą zasadę, iż odwołujący wymagają od swojego personelu, by rano był w (...) co najmniej jeden lekarz i personel średni, a od godz.12.00, aby byli obecni już wszyscy bowiem zaczynają się wówczas zabiegi operacyjne i inne czynności w szpitalu, przyjęcia pacjentów.

Zawsze panowała u płatnika zasada, że lekarze wiedząc o powyższym wymaganiu- sami między sobą ustalają, który o której godzinie przyjedzie do pracy i zainteresowana stosowała się też do tej zasady.

W (...) obowiązuje grafik czynności i zabiegów, np. że trzeba podać leki zwierzętom, które są w szpitalu, pojechać do schroniska, wykonać przewidziane w grafiku zabiegi.

Zainteresowana pracuje według rytmu wypracowanego podczas zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, wie co ma robić każdego dnia. Nie jest tak, że odwołujący danego dnia mówią jej co ma robić. Zainteresowana jest obecnie bardziej samodzielna, bo wykonuje operacje sama, bez udziału odwołujących. Czasami zabiegi wymagają asysty technika, albo innego lekarza.

Rozpoczynając prowadzenie działalności gospodarczej kupiła mikroskop i potrzebne materiały, a ponadto obcinaczki do pazurów, materiały opatrunkowe. Pozwala jej to świadczyć drobne dodatkowe usługi weterynaryjne w ramach wizyt wyjazdowych. Mikroskop ma w domu i tam wykonuje badania cytologiczne.

Zainteresowana prowadzi księgę przychodów i rozchodów. Sama rozlicza się z podatku dochodowego. Jej wynagrodzenie zależy od ilości i stopnia trudności wizyt, zabiegów operacyjnych, ale nie ma cennika na każdą z tych usług, który byłby umówiony z (...). Na koniec miesiąca sama wylicza należność, wystawia rachunek i przedstawia go (...) i na tej podstawie otrzymuje wynagrodzenie. Wycenia wszystko całościowo, nie jednostkowo.

Od niedawna zainteresowana usługi cytologiczne wykonuje dodatkowo dla dwóch innych gabinetów. Nadal się w tym kierunku kształci, kończy kurs w W.. Koszty kursów ponosi sama. Do kosztów jej działalności należy paliwo, koszty

kursów, noclegów, materiały biurowe. Ze środków czystości, leków, materiałów, narzędzi korzysta w (...). Sama pierze odzież medyczną i sama ją kupuje. W domu nie przyjmuje pacjentów.

Zainteresowana, jak każdy lekarz, jest ubezpieczona w ramach odpowiedzialności cywilnej przez ubezpieczającego (...) w Z.. Sama uiszcza z tego tytułu składki.

Zainteresowana w ramach zgłoszonej działalności gospodarczej, tj. w okresie od 01.08.2013r do chwili powstania niezdolności do pracy w związku z ciążą ,tj. do dnia 15.09.2013r świadczyła usługi wyłącznie na rzecz płatnika składek (...) s.c., nie świadczyła usług na rzecz innych podmiotów gospodarczych czy dla ludności.

Zainteresowana z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w sierpniu 2013r. wykazała podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 9350,13 zł.

Na podstawie powyżej przedstawionego stanu faktycznego, Sąd I instancji wydał powyższy wyrok.

Zdaniem Sądu Okręgowego czynności zainteresowanej A. K. na rzecz płatnika (...) s.c. B. H., L. K. w Z. nie były wykonywane we własnym imieniu.

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego w ocenie tego Sądu wynika, że zainteresowana zawarła z odwołującym umowę kontraktową na udzielenie świadczeń z zakresu usług weterynaryjnych, przedmiotem której były usługi i świadczenia weterynaryjne w lecznicy weterynaryjnej (§ 1).

Zgodnie z § 2 umowy, zleceniobiorca – lekarz pełni obowiązki na podstawie umowy zgodnie z harmonogramem zatwierdzonym przez zleceniodawcę w zakresie udzielania usług weterynaryjnych w (...) s.c., sprawdzania sprawności sprzętu medycznego, współpracy z pracownikami (...)w celu realizacji zadań (§ 2). Pracą pod względem merytorycznym i organizacyjnym kierują właściciele (...) (§ 3). Jednocześnie, przyjmujący zlecenie/zleceniobiorca ponosi odpowiedzialność wobec osób trzecich za szkodę wyrządzoną przy udzielaniu świadczeń weterynaryjnych określonych w umowie, o ile powstaną z jego winy, a w szczególności za zaniedbanie lub błąd w sztuce lekarskiej i zobowiązany jest do ubezpieczenia się od odpowiedzialności cywilnej w zakresie udzielonego mu zamówienia (§ 4). Ponadto, zleceniobiorca wykonuje swoje usługi w (...) s.c. ul. (...) w Z. i korzysta nieodpłatnie ze sprzętu zleceniodawcy (§ 6). Z tytułu udzielania świadczeń określonych umową zleceniobiorca ma wystawiać po przepracowanym miesiącu rachunek zgodnie ze zleceniem (§ 8 umowy).

Sąd I instancji przyjął, że A. K. w rzeczywistości nie prowadziła żadnej działalności gospodarczej, albowiem czynności wykonywane w ramach umowy kontraktowej z płatnikiem składek (...) s.c. B. H., L. K. nie mieszczą się w zakresie tej działalności.

Z treści umowy kontraktowej na udzielenie świadczeń z zakresu usług weterynaryjnych z dnia 01.08.2013r. zawartej pomiędzy płatnikiem składek (...) s.c. B. H., L. K., a A. K. wynika jednoznacznie, że zadaniem zainteresowanej było wykonywanie usług weterynaryjnych na podstawie harmonogramu zatwierdzonego przez zleceniodawcę i pod jego kierunkiem (merytorycznym i organizacyjnym).

Zdaniem tego Sądu, zainteresowana dokonując wpisu działalności gospodarczej, nie miała woli świadczenia usług weterynaryjnych w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej - w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Jako miejsce wykonywania działalności gospodarczej zainteresowana wskazała adres, pod którym mieszka, a jak wynika jednak z jej zeznań - w domu nie przyjmuje pacjentów. Zainteresowana w domu posiada jedynie mikroskop i wykonuje badania cytologiczne i usługę tą świadczy dla (...). Nie zmienił się także zakres obowiązków zainteresowanej.

Sąd I instancji przyjął, że wykonywanie pracy przez odwołującą na podstawie umowy o pracę oraz na podstawie umowy kontraktowej nie różniło się merytorycznie. W konsekwencji uznano, że zainteresowana nie podjęła żadnych działań, aby wykonywać usługi weterynaryjne w ramach własnej działalności gospodarczej. Sama nie zabiegała o klientów, a usługi świadczyła wyłącznie na rzecz płatnika składek i przed nim ponosiła ewentualną odpowiedzialność

za swoje czynności. Pacjenci przyjmowani przez zainteresowaną byli pacjentami (...), tam się zapisywali na wizytę, bez wskazywania do jakiego lekarza weterynarza, tam uiszczali należność za usługę według cennika (...), a nie zainteresowanej. Pacjenci leczeni byli, obsługiwani lekami i sprzętem należącymi do lecznicy, lecznica wystawiała rachunki za usługi, do lecznicy zwracano się z ewentualnymi zastrzeżeniami do usługi.

Podniesiono, że zamiar odwołującego i zainteresowanej zawarcia „umowy kontraktowej na udzielenie świadczeń z zakresu usług weterynaryjnych” nie może nadać takiego charakteru zatrudnieniu zainicjowanemu taką umową, jeśli wykazuje ono w przeważającym stopniu cechy innego stosunku prawnego, np. umowy zlecenia czy o świadczenie usług. Uwzględniając powyższe Sąd Okręgowy uznał pracę wykonywaną przez zainteresowaną A. K. na rzecz (...) s.c. B. H., L. K. z siedzibą w Z., za pracę na podstawie umowy o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu, u płatnika składek (...) s.c. B. H., L. K. z siedzibą w Z..

Wskazano, że podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym przez osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, wynika z przepisu art. 6 ust. 1 pkt 4 cytowanej wyżej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z definicją ustawową zawartą w art. 1 ust. 1 w/w ustawy – zakład leczniczy jest placówką ochrony zdrowia i dobrostanu zwierząt, utworzoną w celu świadczenia usług z zakresu medycyny weterynaryjnej, wyposażona w środki majątkowe, a w szczególności w pomieszczenia, aparaturę i sprzęt dostosowane do zakresu świadczonych usług. W myśl art. 6 ust. 1 ustawy – zakład leczniczy dla zwierząt posiada stałą siedzibę spełniającą warunki, o których mowa w art. 7-11, wyposażoną odpowiednio do zakresu świadczonych usług weterynaryjnych albo w przypadku weterynaryjnego laboratorium diagnostycznego – usług laboratoryjnych. Sąd Okręgowy uznał także, że A. K. nie spełniała tych wymogów, ponieważ nie dysponowała gabinetem weterynaryjnym.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli odwołujący B. H. i L. K., zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi odwołujący zarzucili:

1. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez jego błędną wykładnię i zastosowanie w sprawie, podczas gdy czynności wykonywane przez Zainteresowaną na rzecz Odwołującego w ramach umowy kontraktowej na udzielenie świadczeń z zakresu usług weterynaryjnych z dnia 01.08.2013r. mieszczą się w zakresie prowadzonej przez zainteresowaną pozarolniczej działalności gospodarczej i nie stanowią odrębnego tytułu ubezpieczenia. Zawarcie przez zainteresowaną umowy współpracy z odwołującym w celu realizacji pracy wchodzącej w zakres przedmiotu działalności gospodarczej jest więc w istocie realizacją prowadzenia działalności gospodarczej (podobnie ocenił Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 15 stycznia 2013r., III AUa 781/12),
2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 65 k.c. w zw. z 734 § 1 k.c. i z art. 750 k.c., poprzez ich błędną wykładnię skutkującą przyjęciem, że umowa z dnia 01.08.2013r. została zawarta z odwołującym i osobą fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej, podczas gdy wolą stron było zawarcie umowy w ramach współpracy podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, przedmiotem umowy były czynności wykonywane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej przez podmioty, zasady udzielania świadczeń weterynaryjnych oraz sposób rozliczeń został określony jak dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą,
3. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 2003r. o zakładach leczniczych dla zwierząt poprzez błędną wykładnię i uznanie, że usługi weterynaryjne mogą być świadczone przez lekarza weterynarii wyłącznie w ramach działalności zakładu leczniczego prowadzonego osobiście (brak prowadzenia gabinetu weterynaryjnego w ocenie Sądu uniemożliwia prowadzenie działalności gospodarczej przez lekarza weterynarii), tymczasem ustawa nie przewiduje takiego wymogu,

4. sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego mający wpływ na wydane orzeczenie (konsekwencją jest naruszenie norm prawa materialnego powoływanych wyżej, tj. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 65 k.c. w zw. z 734 § 1 k.c. i z art. 750 k.c.), poprzez uznanie, że zainteresowana nie świadczyła usług na rzecz innych podmiotów i niż odwołujący, tymczasem wraz z pismem z dnia 4 lutego 2015r. zainteresowana zeznała, że świadczy usługi na rzecz innych podmiotów niż odwołujący a ponadto przedłożyła dowody potwierdzające świadczenie usług na rzecz innych podmiotów niż odwołujący, tj. ---faktury na Przychodnia (...) s.c. O. S. P. K. z dnia 31.05.2014r., z dnia 21.06.2014r., z dnia 30.09.2014r., na konsultacje weterynaryjne, --- faktury na (...) Przychodnia (...) z dnia 30.09.2014r., na konsultacje weterynaryjne i dwie faktury z dnia 29.11.2014r. na badania cytologiczne, --ewidencję przychodu nieudokumentowanego fakturami, rachunkami w maju 2014r. na łączną kwotę 80,00 zł, w czerwcu 2014r. na łączną kwotę 40,00 zł, w sierpniu 2014r. na łączną kwotę 30,00 zł, we wrześniu 2014r. na łączną kwotę 55,00 zł, w październiku 2014r. na łączną kwotę 10,00 zł, w styczniu 2015r. na łączną kwotę 65,00 zł, co potwierdza świadczenie usług pielęgnacyjnych zwierząt jak obcinanie pazurów,

5. konsekwencją sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego jest również naruszenie norm prawa materialnego tj. art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych i art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej poprzez błędną wykładnię i brak zastosowania skutkujące uznaniem przez Sąd, że zainteresowana dokonując wpisu działalności gospodarczej nie miała woli świadczenia usług weterynaryjnych w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, tymczasem zainteresowana prowadzi działalność w sposób zorganizowany, ciągły, posiada środki trwałe, działalność zainteresowanej ma charakter zarobkowy. Zainteresowana świadczy usługi na rzecz innych podmiotów niż odwołujący się. W domu, na własnym sprzęcie, wykonuje badania cytologiczne, świadczy usługi również u innych klientów i w schronisku do którego dojeżdża. Odwołujący się nie zapewnia jej samochodu, telefonu, paliwa, odzieży (koszty paliwa, telefonu, zakupu odzieży medycznej są kosztami prowadzonej działalności gospodarczej podobnie jak koszty kursów, noclegów, materiałów biurowych, materiałów do badań cytologicznych wykonywanych w domu),

6. naruszenie przepisu prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niedokonanie przez Sąd wszechstronnego rozważania sprawy. Wyciągnięte przez Sąd wnioski oparte są jedynie o część materiału dowodowego, pozostałą zaś część tego materiału, która pozwoliłaby na wyciągnięcie innych wniosków Sąd pomija.

Mając na uwadze powyższe, apelujący wniosli o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie że A. K. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu z tytułu wykonywanej pracy dla odwołującego się w ramach umowy o świadczenie usług, za okres od 01.08.2013r. do nadal oraz zasądzenie od organu na rzecz odwołującego kosztów postępowania za pierwsza instancję,
2. zasądzenie od organu na rzecz odwołującego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wedle norm przepisanych, ewentualnie
3. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania,
4. pozostawienie temu Sądowi orzeczenia o kosztach postępowania z uwzględnieniem kosztów postępowania apelacyjnego.

Apelację od powyższego wyroku wniosła także zainteresowana A. K., zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zainteresowana zarzuciła:

1. naruszenie przepisu prawa materialnego art. 6 ust. 1 pkt. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędną wykładnię i bezzasadne uznanie, że umowa kontraktowa na świadczenie usług weterynaryjnych stanowi samodzielną podstawę podlegania ubezpieczeniom społecznym,

2. naruszenie przepisu prawa materialnego art. 6 ust, 1 pkt. 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędną wykładnię i uznanie że umowa kontraktowa na świadczenie usług weterynaryjnych nie wyczerpuje pojęcia działalności gospodarczej, jako tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym,

3. naruszenie przepisu prawa materialnego art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej i art. 20 Konstytucji RP, poprzez ich niezastosowanie i uznanie że wykonywanie w ramach działalności gospodarczej umowa kontraktowej na świadczenie usług weterynaryjnych nie spełnia przesłanek warunkujących uznanie jej za działalność gospodarczą,

4. naruszenie przepisu prawa materialnego art. 5a pkt. 6 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych poprzez jego zastosowanie i uznanie, że zainteresowana A. K. nie prowadziła działalności gospodarczej we własnym imieniu,

5. naruszenie prawa procesowego polegające na wadliwym zastosowaniu treści art. 233 § 1 k.p.c., poprzez dokonanie błędnej oceny zgromadzonych dowodów bez wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, poczynienie przez Sąd dowolnych ustaleń pozostających w sprzeczności z materiałem dowodowym zebranym w sprawie, co skutkowało błędnym założeniem, że:

- zainteresowana nie miała woli wykonywania usług weterynaryjnych w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej,
- zainteresowana A. K. nie prowadziła w spornym okresie działalności gospodarczej i nie była przedsiębiorcą.

Mając na uwadze powyższe, zainteresowana wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie, że zainteresowana A. K. nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu z tytułu wykonywanej pracy dla odwołującego (...) s.c. w Z. - B. H., L. K. w ramach umowy z dnia 01.08.2013r. za okres od 01.08.2013r. do nadal,

2. zasądzenie od organu rentowego na rzecz zainteresowanej kosztów postępowania według norm przepisanych, ewentualnie

3. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pozwany organ rentowy wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Rozstrzygnięcie sporu w kontrolowanej sprawie wymaga ustalenia, co było przedmiotem działalności gospodarczej ubezpieczonej i co było treścią zobowiązań umownych wiążących A. K. ze skarżącymi, wynikających z przedmiotowego kontraktu. Powyższe pozwoli na stwierdzenie czy obowiązki umowne zainteresowanej mieściły się w zakresie przedmiotowym prowadzonej przez nią działalności gospodarczej, czy wykraczały w całości lub w części poza ten zakres.

Poza sporem pozostaje, iż A. K. jest lekarzem weterynarii od 29 marca 2011r., a od 1 sierpnia 2013r. prowadzi – zgłoszone do ewidencji działalności gospodarczej – usługi weterynaryjne. Przypomnieć trzeba w tym miejscu, iż zgodnie z ustawą z dnia 18 grudnia 2003r. o zakładach leczniczych dla zwierząt (Dz. U. nr 2015r. poz. 1047), usługi weterynaryjne mogą być świadczone przez lekarza weterynarii posiadającego prawo wykonywania zawodu wyłącznie „w ramach działalności zakładu leczniczego dla zwierząt”.

Zgodnie z definicją ustawową zawartą w art. 1 ust 1 cyt. ustawy, zakład leczniczy jest placówką ochrony zdrowia i dobrostanu zwierząt, utworzoną w celu świadczenia usług z zakresu medycyny weterynaryjnej, zwanych dalej (w ustawie) „usługami weterynaryjnymi”, z zastrzeżeniem art. 4 ust 3, wyposażoną w środki majątkowe, a w szczególności

w pomieszczenia, aparaturę i sprzęt dostosowane do zakresu świadczonych usług. Jedną z form zakładu leczniczego jest gabinet weterynaryjny – art. 4 ust. 1 pkt 1 powoływanej ustawy. Wynagrodzenie za usługi weterynaryjne świadczone przez zakład leczniczy dla zwierząt ma charakter umowy – art. 25 ust 2 ustawy o zakładach leczniczych dla zwierząt. Zakład leczniczy dla zwierząt może być utworzony i prowadzony przez osoby fizyczne, osoby prawne albo jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości, prawnej, a kierownikiem zakładu leczniczego dla zwierząt, może być wyłącznie lekarz weterynarii posiadający prawo wykonywania zawodu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – art. 5 ww. ustawy. Zakład leczniczy posiada stałą siedzibę i musi spełniać określone prawem wymagania dotyczące infrastruktury – art. 6 ust 1 i art. 7-11 ustawy o zlz. Organizację i funkcjonowanie zakładu leczniczego określa regulamin nadany przez podmiot, który go utworzył – art. 15 ust 1 ustawy o zlz. Zgodnie z obowiązującym od dnia 27 grudnia 2008r. przepisem art. 16 ust 1 ustawy o zlz, prowadzenie zakładu leczniczego dla zwierząt jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej. Prowadzenie takiego zakładu podlega wpisowi do ewidencji działalności gospodarczej albo do Krajowego Rejestru Sądowego oraz do ewidencji działalności regulowanej – art. 17 ust 1 i art. 16 ust 1 ustawy o zlz.

Analiza normatywnych elementów, koniecznych do funkcjonowania zakładu leczniczego, wskazuje jednoznacznie, że świadczenie przez lekarza weterynarii usług weterynaryjnych w ramach zakładu leczniczego (w tym gabinetu weterynaryjnego) jest formą prowadzenia działalności gospodarczej. Jest to bez wątpienia usługowa działalność zawodowa prowadzona w sposób ciągły i zorganizowany, której celem jest uzyskiwanie dochodu (wynagrodzenia) z tytułu działalności zakładu leczniczego (gabinetu weterynaryjnego), a zatem spełniająca wszystkie warunki definicji ustawowej działalności gospodarczej unormowanej w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Zgodnie z powołanym przepisem ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, działalność taka charakteryzuje się: profesjonalnością, samodzielnością, celem zarobkowym oraz podporządkowaniem regułom opłacalności i zysku, trwałością prowadzenia oraz wykonywaniem w sposób zorganizowany i, przede wszystkim, uczestniczeniem w obrocie gospodarczym. Właściwości cechujące działalność gospodarczą, które powinny występować łącznie to działanie stałe, nieamatorskie i nieokazjonalne, z elementem organizacji, planowania i zawodowości, rozumianej jako fachowość, znajomość rzeczy oraz specjalizacja (zob. uchwałę Sądu Najwyższego 7 z 18 czerwca 1991r. III CZP 40/91).

Ponieważ ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych nie definiuje pojęcia działalności gospodarczej, należy, kierując się wykładnią systemową, stosować definicję działalności gospodarczej zawartą w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej z uwagi na uniwersalny charakter tej definicji, której znaczenie wykracza daleko poza potrzeby tego aktu prawnego. W świetle powyższego, nie budzi wątpliwości, iż lekarz weterynarii świadczący usługi weterynaryjne w ramach prowadzonego przez niego samodzielnie zakładu leczniczego (na podstawie wpisu do ewidencji działalności i ewidencji działalności regulowanej), jest - zgodnie z art. 8 ust. 6 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o sus - osobą prowadzącą pozarolniczą działalność. W myśl art. 8 ust 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, za taką osobę uważa się bowiem osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. Zakres usług z zakresu medycyny weterynaryjnej, które może wykonywać zakład leczniczy dla zwierząt, a zatem także lekarz weterynarii w ramach samodzielnie prowadzonego gabinetu weterynaryjnego, określa przepis art. 2 ust 1 w związku z art. 1 ust 1 ustawy o zlz. Przepis art. 2 ust 1 ustawy o zlz, definiując co należy rozumieć przez usługę weterynaryjną, normuje zakres przedmiotowy pozarolniczej regulowanej działalności gospodarczej lekarza weterynarii.

W myśl przepisu art. 2 ust 1 ustawy o zlz, usługa weterynaryjna jest czynnością mającą na celu zachowanie, ratowanie lub poprawę, zdrowia zwierząt i ich produktywności, polegającą w szczególności na: badaniu stanu zdrowia zwierząt, rozpoznawaniu, zapobieganiu i zwalczaniu chorób zwierząt, leczeniu zwierząt, udzielaniu porad i konsultacji, pielęgnacji zwierząt, wydawaniu opinii i orzeczeń, wykonywaniu czynności związanych z określeniem zdolności rozrodczych zwierząt i ich zaburzeń oraz biotechniką rozrodu, wykonywaniu detalicznego obrotu produktami leczniczymi weterynaryjnymi, paszami leczniczymi oraz wyrobami medycznymi przeznaczonymi dla zwierząt, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, wykonywaniu badań laboratoryjnych i innych badań diagnostycznych, zwanych dalej „usługami laboratoryjnymi”.

Przypomnieć też trzeba, iż zgodnie z przepisem art. 1 ust 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1990r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych, wykonywanie zawodu lekarza weterynarii polega na ochronie zdrowia zwierząt oraz weterynaryjnej ochronie zdrowia publicznego i środowiska, a w szczególności: 1) badaniu stanu zdrowia zwierząt; 2) rozpoznawaniu, zapobieganiu i zwalczaniu chorób zwierząt; 3) leczeniu zwierząt oraz wykonywaniu zabiegów chirurgicznych; 4) wydawaniu opinii i orzeczeń lekarsko-weterynaryjnych; 5) badaniu zwierząt rzeźnych, mięsa i innych produktów pochodzenia zwierzęcego; 6) sprawowaniu czynności związanych z nadzorem weterynaryjnym nad obrotem zwierzętami oraz warunkami sanitarno-weterynaryjnymi miejsc gromadzenia zwierząt i przetwarzania produktów pochodzenia zwierzęcego; 7) badaniu i ocenie weterynaryjnej jakości pasz oraz warunków ich wytwarzania; 8) wystawianiu recept na leki i artykuły sanitarne.

W ramach spornej umowy kontraktowej z dnia 1 sierpnia 2013r. zleceniobiorca (...), przyjął do wykonania czynności z zakresu: udzielania usług weterynaryjnych w oparciu o przepisy ustawy o zawodzie weterynarza, postanowień Kodeksu Etyki Weterynarii, a także sprawdzania sprawności sprzętu medycznego, współpracy z pracownikami (...) S.C. w celu realizacji zadań przewidzianych umową (§ 1 i 2 umowy). Natomiast w złożonych przed Sądem I instancji zeznaniach, A. K. wskazała, że od 1 sierpnia 2013r. (od dnia zarejestrowania działalności gospodarczej) wykonuje więcej czynności w zakresie świadczonych usług weterynaryjnych oraz wskazała, że po tej dacie rozpoczęła samodzielne wykonywane zabiegów operacyjnych. Zainteresowana ponadto zeznała, że rozpoczynając działalność dokonała zakupu mikroskopu i potrzebnych materiałów (obcinaczki do pazurów, materiały opatrunkowe), dzięki czemu ma możliwość świadczenia dodatkowych usług weterynaryjnych. Zainteresowana wskazała, że mikroskop znajduje się w jej domu, gdzie wykonuje badania cytologiczne.

Porównanie zakresu obowiązków umownych ubezpieczonej wynikających z ww. umowy (choć zakreślonych w omawianym dokumencie bardzo szeroko) z zakresem jej działalności gospodarczej wynikającym z art. 2 ust. 1 ustawy o zlz, nie pozostawia wątpliwości, iż czynności wymienione w umowie kontraktowej, mieszczą się w pojęciu „usług weterynaryjnych” (art. 2 ust 1 ustawy o zlz), które lekarz weterynarii może wykonywać w ramach samodzielnie prowadzonego gabinetu weterynaryjnego. Czynności wymienione w przedmiotowej umowie nie wykraczają także poza zakres czynności lekarza weterynarii wymienionych w art. 1 ust 1 ustawy z dnia 21 grudnia 1990r. o zawodzie lekarza weterynarii. W konsekwencji, brak jest podstaw do potraktowania ww. umowy, jako samodzielnego tytułu ubezpieczenia, tak jak chce tego Sąd Okręgowy.

Jak się wydaje „wyodrębnienie” spornej umowy z zakresu działalności gospodarczej zainteresowanej – jako oddzielnego tytułu do ubezpieczeń społecznych, jest wynikiem nieprawidłowych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sąd Apelacyjny uznał za zasadny, wynikający z apelacji zarzut skarżących, iż Sąd Okręgowy naruszył normę art. 233 § 1 k.p.c. przez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego, wskutek czego nie dokonał wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia ustaleń (treść obowiązków umownych zainteresowanej), a w konsekwencji dokonał ustaleń prawnych w oderwaniu od wykładni systemowej przepisów ustawy o zakładach leczniczych dla zwierząt, ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. W konsekwencji Sąd Okręgowy naruszył art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdzając, iż zainteresowana w spornym okresie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym jako zleceniobiorca.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w okolicznościach przedmiotowej sprawy - jak wynika z zeznań zainteresowanej A. K. – jej zamiarem i wolą było, by czynności powierzone jej przez odwołujących w umowie kontraktowej z dnia 1 sierpnia 2013r. wykonywane były w ramach prowadzonej przez nią pozarolniczej działalności gospodarczej. Za takim stanowiskiem Sądu przemawia okoliczność, że zakres czynności zleconych jej w ramach spornej umowy odpowiada zakresowi prowadzonej przez zainteresowaną pozarolniczej działalności gospodarczej.

Powyższe ustalenie jest istotne, bowiem warunkuje uznanie, że w świetle obowiązujących przepisów, jak i ugruntowanego już orzecznictwa, iż nie ma przeszkód prawnych, aby umowa cywilnoprawna została zawarta z lekarzem weterynarii jako podmiotem gospodarczym, który zlecone czynności realizuje w zakresie prowadzonej działalności. Nawiązanie takiej współpracy nie stanowi samodzielnej podstawy podlegania ubezpieczeniom społecznym z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli są one wykonywane w ramach

prowadzonej przez przedsiębiorcę pozarolniczej działalności gospodarczej. W ocenie Sądu Apelacyjnego okoliczności rozpoznawanej sprawy, w szczególności treść zawartej umowy oraz wola stron, świadczą o tym, że umowa z dnia 1 sierpnia 2013r. została zawarta i wykonywana w ramach prowadzonej przez A. K. działalności gospodarczej.

W ocenie Sądu I instancji decydującym dla ustalenia, że wykonywanie przedmiotowej umowy nie wchodziło w zakres działalności gospodarczej ubezpieczonej, był fakt wykonywania przez nią czynności pod nadzorem i w imieniu odwołujących oraz przy wykorzystaniu sprzętów należących do nich. Tożsame argumenty były już przedmiotem oceny Sądu Najwyższego, w pełni aktualnej również w niniejszej sprawie, bowiem sprawy dotyczyły zbliżonej sytuacji – zob. uzasadnienie wyroku z dnia 23 czerwca 2009r. III UK 24/09, a także wyroku z dnia 14 grudnia 2010r. I UK 209/10, z 11 sierpnia 2009r. III UK 27/09, z 11 sierpnia 2009r. III UK 31/09.

W powołanym orzecznictwie Sąd Najwyższy wyjaśniał konsekwentnie, iż wykonywanie czynności w zakresie inspekcji weterynaryjnej nie stanowi samodzielnej podstawy podlegania ubezpieczeniu społecznemu z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli są one wykonywane w ramach prowadzonej przez przedsiębiorcę pozarolniczej działalności gospodarczej. Zainteresowanemu ubezpieczonemu nie zabrania się prowadzenia usług weterynaryjnych na podstawie działalności gospodarczej, jednak ujmuje się z niej umowy zlecenia z Powiatowym Lekarzem Weterynarii i traktuje odrębnie od tej działalności, kreując samodzielną podstawę podlegania ubezpieczeniom społecznym. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlega osoba fizyczna prowadząca pozarolniczą działalność, którą - zgodnie z art. 8 ust. 6 pkt 1 tej ustawy - jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. Działalność gospodarcza stanowi podstawę do stosowaniu ustawy systemowej i podatkowej, lecz nie odwrotnie. Wynika to z przyjęcia w Konstytucji wolności działalności gospodarczej (art. 20), podlegającej ograniczeniu ustanowionemu tylko w ustawie i tylko gdy jest konieczne z określonych w niej przyczyn, które jednak nie może naruszać istoty tej wolności (art. 31). Działalność gospodarcza dozwolona jest każdemu i na równych prawach. Nie jest już oparta na reglamentacji, lecz tylko na jej ewidencji. W szczególności więc przy braku definicji na czym ma polegać usługowa działalność gospodarcza nie można wprowadzać ograniczenia, które nie wynika z ustawy. Cecha gospodarczej działalności usługowej nie pozwalałaby też przyjąć, że stałe wykonywanie jednej umowy (usługi) dla jednego podmiotu nie może być działalnością gospodarczą. Brak też podstaw do ingerowania w sposób prowadzenia i wykonywania tej działalności. W uzasadnieniu uchwały z dnia 23 czerwca 2009r. (III UK 24/09) Sąd Najwyższy wskazał także, że działalność gospodarcza nie traci swych cech przez wykonywanie usług nawet przynależnych do zadań administracji weterynaryjnej, wykonywanych na jej zlecenie i w jej imieniu. Dla zleceniodawcy (Inspekcji) zleceniobiorca wszak nadal świadczy usługę (działalność) we własnym imieniu za co też otrzymuje wynagrodzenia (art. 2 i 4 ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej i art. 2 uprzedniej ustawy z 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej).

Powyższe stanowisko Sąd Apelacyjny w całości podziela. Oznacza to de facto, że jeżeli osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą wykonuje w jej ramach umowy zlecenia, których przedmiot jest taki sam jak przedmiot prowadzonej działalności gospodarczej, to podlega ubezpieczeniu społecznemu tylko z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Mając powyższe na względzie, na mocy art. 386 § 1 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku.

Zmiana orzeczenia w powyższym zakresie uzasadniała zmianę orzeczenia o kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego. Sąd Apelacyjny w pkt 2 wyroku zmienił punkt drugi zaskarżonego orzeczenia i zasądził od pozwanego na rzecz odwołujących kwotę 60 zł, na podstawie art. 98 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Orzeczenie o kosztach zawarte w pkt 3 wyroku znajduje swoje uzasadnienie w treści art. 98 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 cyt. rozporządzenia w zw. z art. 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

i stanowi zwrot kosztów zastępstwa procesowego oraz poniesionej opłaty od apelacji wygrywającym postępowanie apelacyjne odwołującym.

Natomiast orzeczenie o kosztach zawarte w punkcie 4 wyroku znajduje swoje uzasadnienie w treści art. 98 ust. 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Zasądzona kwota stanowi zwrot kosztów postępowania apelacyjnego wygrywającej spór zainteresowanej od przegrywającego spór pozwanego i stanowi koszt poniesionej opłaty od apelacji.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans SSA Ewa Cyran SSA Dorota Goss-Kokot